

Aluesuunnittelun edunvalvonnan ajankohtaiskatsaus

Kuntajohtajakokous 14.06.2023 § 5

EU:n ennallistamisasetukseen/6. artiklaan liittyvän edunvalvonnan tilanne

Silja Aalto kävi tilannekatsauksen EU:n ennallistamisasetuksen valmistelun etenemiseen. Suomessa huolta herättää ennallistamisasetuksen kaupungeja koskeva kuudes artikla, joka asettaa keskenään hyvin erilaisille eurooppalaisille kaupungeille samat jäykät velvoitteet. Tavoite luonnon monimuotoisuuden edistämisestä on tärkeä. Nykyisessä muodossaan kuudes artikla kuitenkin vaikeuttaisi merkittävästi kaupunkien kestävästä kasvusta ja johtaisi päinvastoin jopa luonnon ja ilmaston kannalta haitalliseen kaupunkirakenteen hajautumiseen.

Suomen suurimmat kaupungit, useat maakuntien liitot ja Suomen Kuntaliitto ovat ilmaisseet vakavan huolensa asetusluonnoksen sisällöstä. Laajan allekirjoittajien joukon [yhteinen kannanotto](#) julkaistiin toukokuussa 2023 suomeksi ja englanniksi. Uudenmaan liitto vastasi uuden yhteisen kannanoton valmistelusta ja koordinoinnista sekä havainnollistavan materiaalin tuottamisesta. Kannanotossa ehdotetaan, että artiklaa 6 muokataan seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- Artiklaan tulee jättää enemmän joustavuutta paikallisten olosuhteiden huomioon ottamiselle.
- Tarvitaan kynnyksarvo kaupunkien viherpinta-alan säilyttämisen ja lisäämisvelvoitteille.
- Kaupunkien biodiversiteettiä ja vihreää infrastruktuuria tulee lisätä kaikissa jäsenvaltioissa.

Tämän hetken arvio vaikuttamisen näkökulmasta on, että on mahdollista, että Suomen kaupunkialueet pystyttäisiin sulkemaan pois artikla 6:n piiristä koska viheralueiden määrän lähtötaso Suomessa on niin korkea. Asetuksessa on kuitenkin vielä paljon kysymyksiä auki, sekä tämän artiklan että monien muiden asioiden kohdalla, joten on hyvin epäselvää mihin suuntaan esitys tulee etenemään.

Aalto kertoi, että asetuksen ja artikla 6 eteneminen eri EU-organisaatioissa on vielä täysin kesken. Puheenjohtajamaa Ruotsi pyrkii löytämään jäsenmaiden kompromissiratkaisun, jotta neuvosto voisi antaa yleisnäkemyksensä 20.6.23 ympäristöministerien kokouksessa. Jos yleisnäkemys jäisi Ruotsin puheenjohtajuuskaudella saamatta, on eteneminen hyvin epävarmaa, sillä Espanjan puheenjohtajuuskausi alkaa 1.7.23 ja heinäkuun kansalliset pikavaalit saattavat aiheuttaa myllerrystä poliittisissa prioriteeteissa, myös ja etenkin ennallistamisasetuksen suhteen.

Uudenmaan liiton lisäksi edunvalvonnassa on ollut mukana kuntaliitto, Helsinki EU Office ja Suomen pysyvä edustusto. Asia seurataan aktiivisesti jatkossakin. Puheenjohtaja muistutti, että eteläisemmän Euroopan kaupungeille on aivan toisenlaiset haasteet verrattuna Suomen tilanteeseen, jossa kaupungistuminen on vielä käynnissä.

Mahdolliseen alueidenkäyttölain uudistukseen liittyvän edunvalvonnan tilanne

Ilona Mansikka kävi katsauksen alueidenkäyttölain mahdolliseen uudistamiseen. Maakuntajohtajat ovat julkaisseet 26.5.2023 [yhteisen kannanoton](#) liittyen alueidenkäyttölain mahdolliseen uudistamiseen ja maakuntakaavan merkitykseen. Kannanottoa on jaeltu hallitusneuvottelijoille ja sitä on tarkoitus jaella laajalti päättäjille. Kannanotossa todetaan muun muassa, että alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän peruserätyöt tulee säilyttää ja että mahdollisen alueidenkäyttölain uudistuksen lähtökohtana tulee olla nykyisen, hyvin toimivan lain päivittäminen ja täydentäminen.

Jos lakiuudistus toteutetaan, sen tulee perustua todellisiin, tunnistettuihin tarpeisiin ja haasteisiin, ja jo koeteltuihin oikeuskäytäntöihin. Näin myös vihreän siirtymän vaatimien investointien ja hankkeiden pikainen edistäminen on mahdollista. Lisäksi kannanotossa esimerkiksi korostetaan maakuntakaavan merkitystä vihreän siirtymän hankkeiden mahdollistajana, tuodaan esiin huoli osaavan työvoiman saatavuudesta ja korostetaan tiiviin yhteistyön merkitystä mahdollisessa lainsäädäntöuudistuksessa. Lopuksi Mansikka kertoi huolen siitä, että mahdollinen suuri lakiuudistus tulee joka tapauksessa hidastamaan kaavoituksen etenemistä. On tärkeää muistaa maakuntakaavoituksen merkityksestä se, että 70%:ssa Suomen alueista on voimassa vain maakuntakaava ainoana kaavana, mikä on tärkeää ottaa huomioon muun muassa vihreän siirtymän toteuttamisen kannalta.

Merkittiin katsaukset tiedoksi.